

Проект «Новий газовий коридор для країн Центральної та Східної Європи «Захід-Схід»

Проект «Новий газовий коридор для країн Центральної та Східної Європи «Захід-Схід»

1. Передумови

28 травня 2014 року Європейська Комісія оприлюднила Європейську стратегію енергетичної безпеки (далі – Стратегія енергобезпеки), що передбачає низку коротко-, середньо- та довгострокових ініціатив, спрямованих на забезпечення стійкості та сталого розвитку газового ринку, в разі можливих перебоїв у газопостачанні, а також зменшення залежності від наявних постачальників та маршрутів постачання енергетичних ресурсів до ЄС.

Серед головних ініціатив, спрямованих на зміцнення безпеки постачання, Стратегією енергобезпеки визначено такі заходи:

1. Диверсифікація країн-постачальників та маршрутів постачання.
2. Збільшення запасів природного газу (планується збільшити можливості зберігання природного газу в регіоні на 55 млрд.куб.м)
3. Завершення формування внутрішнього енергетичного ринку та побудова необхідних інфраструктурних з'єднань для швидкого реагування на перебої в енергопостачанні і перерозподілу потоків енергетичних ресурсів в межах ЄС до регіонів, де в таких ресурсах виникає потреба.
4. Посилення координації між країнами-членами ЄС в питаннях використання існуючої інфраструктури для зберігання природного газу і розвиток реверсних маршрутів газопостачання на регіональному та загальноєвропейському рівнях.

Таким чином, створення резервів природного газу, використання підземних сховищ природного газу та збільшення їх кількості стають ключовими аспектами реалізації стратегічних ініціатив, передбачених Стратегією енергобезпеки.

У своїй резолюції від 18 вересня 2014 року Європейський Парламент наголосив на необхідності регулювання країнами-членами ЄС питань, пов'язаних з діяльністю третіх сторін стосовно зберігання природного газу, інтерконнекторів та обладнання для реверсного газопостачання.

Зважаючи на статус України як повноправної країни-учасниці Енергетичного Співтовариства, а також беручи до уваги її географічне розташування, нагальними є питання диверсифікації маршрутів постачання природного газу та використання наявного потенціалу українських ПСГ. Вирішення цих питань має посісти відповідне місце у досягненні цілей загальноєвропейської енергетичної безпеки.

2. Мета проекту

Метою проекту є підвищення енергетичної безпеки країн Європи та України шляхом диверсифікації імпорту природного газу за рахунок джерел постачання, альтернативних ВАТ «Газпром», збільшення можливих обсягів зберігання природного газу для потреб європейських країн шляхом використання західноукраїнських ПСГ, а також інтеграція газових ринків країн Центрально-Східної Європи та України.

Цієї мети можна досягти за рахунок реалізації комплексного інфраструктурного Проекту на основі модернізації існуючої інфраструктури для зберігання природного газу на західному кордоні України, будівництва додаткових інтерконнекторів між Німеччиною та Польщею, Польщею та Україною, розширення LNG-терміналу в м. Свиноуйсьце і модернізації ГТС Польщі.

Загальну схему реалізації Проекту зображено на рис. 1.

Рисунок 1 – Схема транспортування природного газу в рамках Проекту

Реалізація концепції підвищення в цілому енергетичної безпеки країн Європи та забезпечення України імпортним газом передбачає реалізацію Проекту у такому складі:

1. Будівництво нового газопроводу та інтерконнектора Німеччина-Польща з пропускною потужністю 5,0 млрд. м³ природного газу на рік (у прямому та реверсному напрямках постачання).

Метою будівництва є отримання доступу до постійних транспортних потужностей, забезпечення фізичної подачі газу як із Західної Європи на Схід, так і в зворотному напрямку, а також більш вільного доступу до торгових хабів Північно-Західної Європи.

2. Розширення потужності регазифікаційного термінала у м. Свіноуйсьце (Польща) до 7,5 млрд. м³ природного газу на рік.

Доведення потужності термінала з регазифікації до 7,5 млрд. м³ / рік дозволить забезпечувати близько 50% від загального внутрішнього попиту Польщі на природний газ (що, наразі, становить близько 14,0 млрд. м³ / рік) та / або пропонувати додаткові обсяги природного газу для реалізації на регіональних у газових ринках (в тому числі, й для потреб України).

3. Модернізація газотранспортної системи (ГТС) Польщі з метою підвищення рівня міждержавних з'єднань польської газової мережі з мережами Німеччини, Чеської Республіки та Словаччини та збільшення її пропускної потужності до 10-15 млрд. м³ / рік у напрямку до України.

4. Будівництво нового інтерконнектора Польща-Україна протяжністю 100-110 км з пропускною потужністю 10-15 млрд. м³ природного газу на рік.

Головною метою будівництва є диверсифікація шляхів газопостачання в напрямку України, а також зберігання природного газу для потреб європейських країн у виділених західноукраїнських підземних сховищах.

5. Модернізація українських підземних сховищ газу (ПСГ), виділених у Західній Україні для реалізації зазначених проектів (обсяги зберігання 10-15 млрд. м³ / рік), насамперед, з метою збільшення максимальних обсягів рівнів добового відбору-закачування природного газу.

В рамках Проекту планується використовувати, зокрема, Опарське та Більче-Волицько-Угерське ПСГ, характеристики яких відображено в Таблиці 1.

6. Для експлуатації запропонованого інтерконнектора Польща-Україна та виділених західноукраїнських підземних сховищ природного газу передбачається створення спільного підприємства із залученням операторів газотранспортних систем європейських країн.

Таблиця 1 – Характеристики українських ПСГ, що можуть використовуватися для реалізації проекту

Назва ПСГ	Загальний обсяг природного газу, млн. м ³	Активний об'єм природного газу, млн. м ³	Максимальний тиск у пласті, МПа	Максимальна продуктивність ПСГ на початок відбору газу у ПСГ, млн. м ³	Максимальна продуктивність ПСГ на початок закачування газу у ПСГ, млн. м ³
Опарське	4570,0	1920,0	9,0	15,0	15,0
Більче-Волицько-Угерське	33450,0	17050,0	9,9	129,5	130,0

3. Ресурсна база

У разі імплементації запропонованого Проекту, транспортування природного газу через польську ГТС в напрямку до України можна буде здійснити через наступні маршрути:

- 1) Газопровід та інтерконнектор FGL 304 – пропускна здатність 5,0 млрд. м³ / рік.
- 2) Інтерконнектор DE-PL (в районі м. Ласов) – пропускна здатність до 7,0 млрд. м³ / рік.
- 3) Інтерконнектор CZ-PL (Stork) – пропускна здатність близько 7,0 млрд. м³ / рік.
- 4) Інтерконнектор SK-PL – пропускна здатність близько 6,5 млрд. м³ / рік.
- 5) Регазифікаційний LNG-термінал в м. Свіноуйсьце – 5,0 млрд. м³ / рік (з можливістю збільшення до 7,5 млрд. м³ / рік).

Таким чином, у разі введення в експлуатацію та використання усіх зазначених складових елементів Проекту, загальна пропускна здатність польської ГТС дасть змогу прийняти на внутрішньому ринку Польщі до 2020 року близько 30,0 млрд. м³ / рік.

Але досягнення такого показника буде можливим, лише за наявності вільних потужностей, забезпечення власного попиту Польщі та відповідних джерел газопостачання (ресурсів природного газу).

На сьогодні вільний ресурс природного газу на внутрішньому ринку Польщі, що теоретично (за наявності введення в дію відповідної нової інфраструктури) міг би використовуватися в рамках реалізації Проекту, становить близько 7,3 млрд. м³ / рік:

- транспортування через LNG-термінал у м. Свіноуйсьце – 2,0 млрд. м³ / рік;
- транспортування через інтерконнектор DE-PL (м. Ласов) – 1,5 млрд. м³ / рік;

- транспортування через інтерконнектор CZ-PL (Stork) – 0,5 млрд. м³ / рік;
- реверсне транспортування з МГ «Ямал» – 3,3 млрд. м³ / рік.

Паралельно, залишається потенціал збільшення обсягів газопостачання, за рахунок розширення потужностей LNG-терміналу у м. Свіноуйсьце та за рахунок реверсного транспортування з МГ «Ямал» та інтерконнекторів DE-PL.

Після введення в експлуатацію газопроводу та інтерконнектора FLG 304 вільний ресурс природного газу на внутрішньому ринку Польщі додатково збільшиться на 3,0 млрд. м³ / рік.

Водночас, головною передумовою отримання достатнього постійного ресурсу для реалізації проекту є забезпечення покриття власних потреб у природному газі ринків Німеччини та Польщі, де російський природний газ відіграє значну роль.